

2011. NOVEMBER 18. PÉNTEK

1TIMÓTEUS 6,1-2

DR. KÁDÁR ZSOLT

A szolgákról

^{6,1}Akik iga alatt görnyedő szolgák, a saját uraikat méltassák teljes tiszteletre, hogy az Isten nevét és a tanítást ne káromolják miattuk. ^{6,2}Akiknek pedig hívő uraik vannak, ne becsüljék le őket azért, mert testvérek, hanem annál szívesebben szolgáljanak nekik, mert hívők és szeretettek, akik a jó cselekvésére törekszenek. Ezeket tanítsd és hirdesd!

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

A keresztyénség korai időszakában a Római Birodalom területén meglévő társadalmi formáció volt a rabszolgaság intézménye. Az Ókor meghatározó korszaka a rabszolgasággal és a rabszolgatartással függött össze. A keresztyén-

ség, mely alapvető princípiumként az emberi együttélés tekintetében a szeretet praxisát hirdette és élte, természetesen szembe került ezzel a helyzettel. A társadalmi igazságtalanságnak feloldása azonban a keresztyénség esetében nem a társadalmi struktúrák azonnali és radikális megváltoztatására irányult. Jóllehet, az az értékelvűség, melyet a keresztyénség képviselt, mindenképpen indokolta volna az igazságtalan társadalmi viszonyok azonnali megváltoztatását. Mégsem tört ki keresztyének vezetett forradalom a rabszolgatartó társadalom ellen. Ugyanakkor szembesülve a rabszolgatartás mélyen igazságtalan és embertelen helyzetével, a keresztyénség egészen a mai napig ható elvi és cselekvési útmutatást adott a probléma kezelésére.

Esetünkben egészen különleges szituáció áll fenn, amikor egy igazságtalan és megalázó emberi helyzetben az evangélium szerinti élet igazsága kell, hogy érvényre jusson. A keresztyénség, a krisztuskövetés egy olyan minősített életformát jelent, olyan szabadsághoz vezet, melynek magasabb rendű szempontjai kihatnak az egészen köznapi dolgokra is. Rabszolgatartó és rabszolga egyaránt elnyerheti Krisztusnak azt az ajándékát, mely a hitben való új életet, az isteni értékekhez való odafordulást jelenti. Ha a rabszolgatartó Krisztus szolgájává válik, ennek egészen gyakorlati konzekvenciái meg kell, hogy mutatkozzanak a rabszolgatartóként eljáró és cselekvő minőségében is. Tehát nem tekintheti beszélő szerszámnak azt az embertársát, aki Krisztusban testvére lett. Ez valóban radikális változást igényel a lelki motivációk alapján a másikkal való

kapcsolatrendszerben. Ugyanakkor a helyzet még inkább érdekes akkor, ha egy rabszolga lesz megtérése által nem pusztán urának, hanem az üdvözítő Úrnak szolgáljává, s így nem pusztán a túrni tudás magaslatait és mélységeit kell megjárnia, hanem bizonyos értelemben apostoli tiszthez is jut, amikor megalázott társadalmi helyzete ellenére rabszolgatartója és családja, valamint rabszolgatársai körében misszióra kötelezett. Nevezetesen arról a szabadulásról kell bizonysgot tennie, ami nem csupán a rabszolgaságból való felszabadulást, hanem Krisztus által a bűnből való szabadulást, a kárhozattól való megmenekülést, az örök élet felé való tekintést jelenti. Rabszolgaként arról kell szólnia, hogy Krisztusban elnyerte a legtökéletesebb szabadságot.

Mindemellett ha a rabszolgatartó és a rabszolga egyaránt keresztyénné lett, akkor ez a sajátságos új viszony nem jelentheti azt, hogy bármelyikük is ezzel visszaélhetne. A rabszolgának el kell fogadnia továbbra is azt a fennálló rendet, mely igen csak távol van bármilyen relatív igazságos emberi társadalmi rendtől, de rabszolgai munkáját és beosztását továbbra is tudomásul kell vennie. Nem csalhatja meg rabszolgatartó – amúgy keresztyénné lett gazdáját – hivatkozva arra, hogy köztük egy egészen másfajta emberi kapcsolat alakult ki. Éppen a lelkiismeretesen és példásan végzett munkával tehet bizonysgot arról, hogy mit jelent lelkében szabadon, ugyanakkor a máshoz viszonyulva testvérként élni és dolgozni.

A rabszolgatartó társadalmat a történelmi szükségszerűség számolta fel és szűntette meg. A kiszákmányolás, a diszkrimináció, a gazdasági, etnikai, faji megkülönböztetés szinte napjainkig mély problémája az emberiségnek. Az apostoli ige azonban napjaink emberközi konfliktushelyzeteit illetően is bölcsen eligazít és megmutatja, hogy a Krisztushoz tértek szeretetközösségének elvei és erői által az ember teremtette gondok, miképpen oldódhatnak fel.

Prédikációvázlat

Keresztyénnek lenni azt is jelenti, hogy egy sajátos értékrendet valló családhoz tartozik a megtért ember. A vérségi kötelékeken túlmutatóan ennek a családnak olyan igaz közösséggé kell formálódnia, ahol mindent meghatároz az, hogy ismerik és elismerik a családfő megkérdőjelezhetetlen tekintélyét. A keresztyén család igazi családfője az a megváltó Krisztus, aki asztalához hív, kegyelmével megajándékozik, szelídségével átölel. Egy családban természetesen lehetnek súrlódások, nézeteltérések, különböző konfliktusok, hiszen nem tökéletes emberek közössége a keresztyén család. De ebben a közösségben mindenkinek feladata az, hogy a Krisztusban nyert új élet hálaáldozatának gyümölcseivel ajándékozza meg a családtagokat. Az apostol sokszor egészen gyakorlati útmutatást ad arra nézve, hogy milyen rend szerint éljenek Krisztus családjának tagjai. A keresztyénség kezdetén az emberileg kiáltó ellentétek világában, amikor a roppant Római Birodalom fennmaradásának egyik tartópillére a hatvanmillió rabszolga volt, elkerülhetetlennek látszott a megalázottak elkeseredett és dühös cselekvése. A rabszolgatartásban rejlő igazságtalanság a természetes emberi ösztönök által vezetve egyértelműen indokolta a felkeléseket, lázadásokat. A keresztyénség Krisztus családjában benne élt a rabszolgatartás emberi tarthatatlanságának világában. De másképp kezdett „forradalmat” – a krisztusi normák, az evangéliumi tűrni tudás és szeretet, alázat és engedelmeség eszköztárával lépett fel a rossz ellen.

Számunkra egészen távolinak tűnik a rabszolgaság intézménye, és mégis egészen közeli az emberi együttélés igazságtalanságaiból fakadó mindennapos problémák. Nagy kérdése ma is az egyre megosztottabb emberi közösségnek, hogy hogyan tudja elfogadni egymást, képes-e bármilyen toleranciára a nem éppen békességre igyekvő világban. Krisztusban azonban Isten megbékéltette önmagát velünk és a boldogtalan rabszolgasors helyett azt a boldog rabságot adja számunkra, ami a Krisztus ügyének való elkötelezettséget jelent.

Pál arról beszél egy kínzóan nehéz emberi és társadalmi helyzetben, hogy az emberek teremtette ellentétek feloldhatóak. Csak úgy és csak azért, mert Krisztusban, akik új életet nyertek, egy új családhoz tartoznak, ahol egy új rend érvényesül. Természetesen egy családban kinek-kinek megvan a maga feladata. Természetes az is, hogy ha egymásnak kell szolgálnunk, akkor ezt önérzetkedéstől mentesen, jószívvel kell megtennünk. Krisztus eljött közénk, és azért jött, hogy szolgáljon közöttünk. S az életét is letette és így tette teljessé az értünk vállalt legteljesebb szolgálatot.

Mindennapjaink emberi együttélési gondjai közepette egészen konkrét üzenetet kapunk egy nagyon régi kor tarthatatlan helyzetének megoldását látva. A keresztyének között minden dolognak másképpen kell végbemennie, mint ahogyan azt a pogány világ, egyáltalán a világ tudja. A rabszolgának fel kell ismernie a testvért, a rabszolgatartónak be kell látnia, hogy rabszolgája Krisz-

tusban testvér, s így mindketten arra kell, hogy törekedjenek, hogy magatartásuk, munkájuk az őket testvéri közelségbe hozó Krisztust, Isten dicsőségét szolgálja. Modern világunkban végülis ugyanez a feladatunk bárhol éljünk, bármilyen munkában is fáradozzunk, beosztottként vagy főnökként, gazdagként vagy nagyon szegényként, ha a keresztyén családba tartozunk, akkor a közös hit alapján keresnünk kell, és bizonyára meg is találjuk a súlyos ellentéteket feloldó krisztusi békesség útját.